

ІНДЕКС ЗНАНЬ ТА ЙОГО ДИНАМІКА А СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Бойко Ярослав Миколайович

Гапак Наталія Мирославівна

к.е.н., доцент

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

м. Ужгород, Україна

Анотація. В сучасному світі основою розвитку економіки, матеріальної і нематеріальної сфери є знання. Саме країни, які сповідують модель економіки знань, досягли найвищих показників зростання ВВП, темпів економічного зростання, покращення добробуту своїх громадян. Одним з важливих показників розвитку і руху країни в даному напрямку є індекс знань, який складається з трьох субіндексів: освіти, інновацій, інформаційних технологій і комунікацій. Індекс знань характеризує здатність країни створювати, отримувати та поширювати знання.

Ключові слова: знання, індекс знань, економіка знань, інновації, технології, освіта.

Індекс знань - це комплексний економічний показник, який показує здатність країни створювати, приймати і поширювати знання. Він характеризує потенціал тієї чи іншої країни або регіону від економіки знань. Ці два індекси розраховуються для кожної країни, групи країн і загалом всього світу. Методологія дозволяє порівнювати окремі показники різних країн і середні показники, що характеризують групу країн. Порівняння можна також проводити як за окремими, так і за зведеними індикаторами.

Індекс знань визначається як середня величина, що складається з трьох субіндексів – освіти, інновацій, інформаційних технологій і комунікацій. Субіндекс освіти – це рівень освіченості населення в цілому та наявність у

нього навичок до створення, поширення і використання знань. Субіндекс інновацій – це рівень розвитку національної інноваційної системи, куди відносяться компанії, дослідницькі центри, університети, профоб’єднання та інші інституції, які сприймають і адаптують глобальне знання для місцевих проблем, а також створюють нові знання і засновані на них нові технології; кількість науковців, зайнятих у НДДКР; кількість зареєстрованих патентів і тощо. Субіндекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій — це показник, що характеризує досягнення різних країн світу з боку розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ).

У табл. 1 відображено рейтинг країн світу за Індексом знань за 2019 рік (розрахований як середнє між субіндексом освіти, субіндексом інновацій та субіндексом розвитку інформаційно-комунікаційних технологій).

Таблиця 1

Рейтинг країн світу за Індексом знань, 2019 р.*

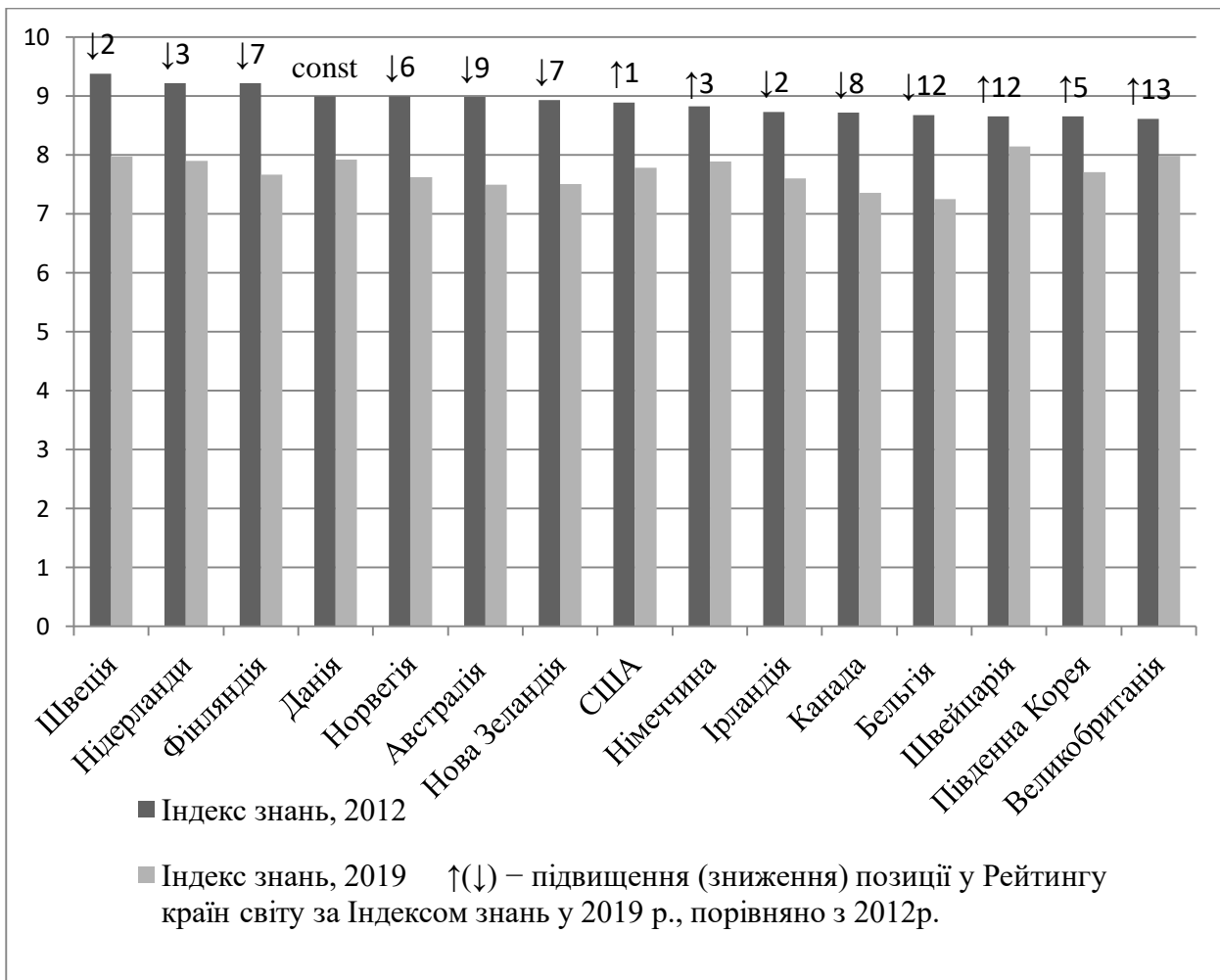
Країна	Індекс знань	Рейтинг	Країна	Індекс знань	Рейтинг	Країна	Індекс знань	Рейтинг
Швейцарія	8,14	1	Люксембург	7,28	21	Болгарія	6,32	41
Великобританія	7,98	2	Австрія	7,27	22	ОАЕ	6,29	42
Швеція	7,97	3	Франція	7,26	23	Аргентина	6,14	43
Данія	7,92	4	Бельгія	7,25	24	Чилі	6,10	44
Нідерланди	7,90	5	Чехія	7,01	25	Чорного рія	6,06	45
Німеччина	7,89	6	Мальта	6,98	26	Бахрейн	6,03	46
США	7,78	7	Словені	6,95	27	Казахста	6,02	47

			я			н		
Ісландія	7,77	8	Іспанія	6,94	28	Грузія	6,02	48
Південна Корея	7,71	9	Кіпр	6,90	29	Уругвай	6,01	49
Фінляндія	7,67	10	Латвія	6,76	30	Сербія	6,00	50
Норвегія	7,62	11	Литва	6,75	31	СА	6,00	51
Ірландія	7,60	12	Польща	6,56	32	Румунія	5,93	52
Гонконг	7,59	13	Італія	6,53	33	Малайзі я	5,93	53
Нова Зеландія	7,51	14	Угорщи на	6,51	34	Китай	5,86	54
Австралія	7,50	15	Словачч ина	6,50	35	Україна	5,78	55
Японія	7,47	16	Греція	6,48	36	Коста- Ріка	5,74	56
Ізраїль	7,46	17	Португа лія	6,40	37	Катар	5,74	57
Сінгапур	7,42	18	Росія	6,38	38	Молдов а	5,69	58
Канада	7,36	19	Білорусь	6,38	39	Бруней	5,67	59
Естонія	7,31	20	Хорваті я	6,33	40	Туреччи на	5,63	60

*розраховано авторами на основі даних з [1,2,3]

За результатами обчислення до ТОП-10 країн в економіці знань увійшли Швейцарія, Великобританія, Швеція, Данія, Нідерланди, Німеччина, США, Ісландія, Південна Корея та Фінляндія. Україна знаходиться на 55 позиції.

Порівняльна візуалізація знайдених індексів з аналогічними показниками 2012 року представлена на рис.1.

Рис. 1. Динаміка Індексу знань та його рейтингу у розвинених країнах світу*

*побудовано на основі [4] та табл. 1

Рис.1 засвідчує, що абсолютне значення Індексу знань в представлених економічно розвинених країнах світу у 2019 році порівняно з 2012 роком зменшилося. Проте деякі країни змогли утримати відносно високе значення даного Індексу і, за рахунок цього, піднялися у відповідному рейтингу країн світу. Так, Швейцарія піднялась у рейтингу на 12 позицій (з 13 місця на 1), Південна Корея – на 5 позицій (з 14 місця на 9), Великобританія – на 13 позицій (з 15 місця на 2). Також ряд країн, зокрема, Швеція опустилась у рейтингу на 2 позиції, Нідерланди – на 3, Фінляндія – на 7, Норвегія – на 6. Данія не змінила свою позицію і залишилася на 4 місці. Україна ж у 2012 році займала 56 позицію, а у 2019 піднялася на одну сходинку вище, посівши 55 місце в рейтингу.

Отож, сучасна парадигма конкурентних переваг країн та ефективності їх господарювання залежать від застосування ними знань.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Global innovation index 2019. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2019.pdf (дата звернення: 23.03.2020).
2. Рейтинг стран мира по уровню образования. *Гуманитарный портал*. URL: <https://gtmarket.ru/ratings/education-index/education-index-info> (дата звернення: 23.03.2020).
3. Рейтинг стран мира по уровню развития информационно-коммуникационных технологий. *Гуманитарный портал*. URL: <https://gtmarket.ru/ratings/ict-development-index/ict-development-index-info>
4. Индекс экономики знаний. *Гуманитарный портал*. URL: <https://gtmarket.ru/ratings/knowledge-economy-index/knowledge-economy-index-info> (дата звернення: 23.03.2020).